

*Жукова О.А., старший викладач
кафедри економіки та менеджменту
Вінницький інститут Університету «Україна»
Головчак О.Ф., магістрант 1 року підготовки
спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування»
Вінницький інститут Університету «Україна»*

АНАЛІЗ ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

ANALYSIS BUSINESS ACTIVITY

Анотація. Ділова активність підприємства проявляється у динамічному розвитку підприємства, досягненні ним поставленої мети. Основним свідченням цього є: широта ринків збуту, стабільна репутація підприємства, рівень ефективності використання фінансових ресурсів, високий імідж на ринку послуг тощо.

Ключові слова: ділова активність, оборотність, тривалість операційного циклу, тривалість фінансового циклу, виробничий цикл підприємства.

Abstract. Business activity of the company is shown in the dynamic development of the company, achieving his goals. The main evidence of this are: breadth of markets, stable reputation, the degree of effectiveness of financial resources, high image in the market and so on.

Keywords: business activity, turnover, operating cycle length, duration of the financial cycle, the production cycle of the company.

Постановка проблеми. Світова практика господарювання пов'язує поняття ділової активності з поняттям інвестиційної привабливості підприємства.

В умовах кризових явищ кожному підприємству для забезпечення стійкого економічного зростання потрібно розвивати ділову активність, яка покликана сприяти мінімізації ризику невдач. Поняття ділової активності доволі широке й охоплює практично всі аспекти роботи підприємства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми визначення сутності та оцінювання ділової активності розглядаються в працях зарубіжних та вітчизняних вчених-економістів, зокрема таких як Д. А. Аакер, Е. Дж. Долан, К. Д. Кемпбел, Р. Дж. Кемпбел, Л. А. Беренстайн, А. Д. Шеремет, В. В. Ковальов, Г. В. Савицька, Р. С. Сайфулін та ін. А. М. Турило, Т. А. Лахтіонова, Р. О. Костирко, М. Д. Білик, О. В. Павловська, Н. Ю. Невмержицька, Є. В. Мних, Н. М. Притуляк, В. О. Подольська, О. В. Яріш та ін.

Метою дослідження даної теми є розкрити сутність поняття «ділова активність», визначити його характерні ознаки, запропонувати комплексний підхід до оцінки ділової активності підприємства.

Виклад основного матеріалу. Термін «ділова активність» почав використовуватися у вітчизняній аналітичній літературі порівняно недавно – у зв'язку з впровадженням широко відомих у різних країнах світу методик аналізу фінансової звітності на основі системи аналітичних коефіцієнтів. Безумовно, трактування даного терміна може бути різним. Ділова активність відображає рівень ефективності використання матеріальних, трудових, фінансових і інших ресурсів і в той же час характеризує якість управління, а також можливості потенційного розвитку підприємства.

Важливими якісними і кількісними критеріями ділової активності підприємства є: широта ринків збуту продукції, включаючи наявність постачань на експорт, репутація підприємства, ступінь плану основних показників господарської діяльності, забезпечення заданих темпів їхнього росту, рівень ефективності використання ресурсів (капіталу), стійкість економічного росту, інвестиційна привабливість підприємства та його активність щодо залучення інвестиційних ресурсів. Також виділяють широкий та вузький підходи до

визначення поняття «ділова активність». У широкому розумінні цей термін означає маркетингове і комерційне просування підприємства за умов залучення максимально можливого ресурсного потенціалу із спрямуванням усього спектру зусиль. У вузькому ж розумінні ділова активність підприємства означає якість прийнятих управлінських рішень, що характеризується висококваліфікованим менеджментом, повноту віддачі вкладених зусиль та ефективне використання наявних виробничих та комерційних можливостей.

На рівні окремого підприємства ступінь його ділової активності визначається за допомогою цілої системи показників економічної ефективності господарювання та вимірюється одним з двох способів, які відображають результативність роботи підприємства відносно або розміру авансованих ресурсів, або розміру їх споживання (витрат) у процесі виробництва, а саме:

1. Забезпечення запланованих темпів росту та динаміки основних показників діяльності підприємства.

2. Розрахунку системи показників, які характеризують ефективність використання ресурсів підприємства.

Для оцінки рівня ділової активності підприємства особливо важливого значення набувають показники, що характеризують швидкість оборотності капіталу підприємства в цілому, швидкість оборотності власного капіталу підприємства, а також швидкість оборотності його кредиторської заборгованості – поточної заборгованості підприємства перед кредиторами.

Коефіцієнт оборотності капіталу відображає швидкість обороту капіталу підприємства в цілому.

Коефіцієнт оборотності власного капіталу визначає швидкість обороту власного капіталу підприємства, що для акціонерних товариств означає активність засобів, якими ризикують акціонери.

Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості відображає розширення або, навпаки, зниження обсягів комерційного кредиту, що надається підприємству. Тривалість обороту кредиторської заборгованості визначає середній термін повернення підприємством власних боргів (за виключенням зобов'язань перед банками та за іншими позиками).

Суттєвим елементом, який також визначає рівень ділової активності, є аналіз платіжної дисципліни, яка передбачає здійснення підприємствами платежів за своїми фінансовими зобов'язаннями в повному обсязі та у встановлені законом або угодою строки. Базується такий аналіз на детальній оцінці стану дебіторської та кредиторської заборгованості.

Аналіз ділової активності підприємства – це системна оцінка ефективності використання суб'єктом господарювання своїх ресурсів для досягнення позитивних результатів та створення сприятливого інвестиційного клімату, а також підтримання стабільного фінансового стану та забезпечення постійного розширення й росту обсягів виробництва, реалізації.

Ділова активність підприємства проявляється у динамічному розвитку підприємства, досягненні ним поставленої мети. Основним свідченням цього є: широта ринків збуту, стабільна репутація підприємства, рівень ефективності використання фінансових ресурсів, високий рівень на ринку послуг тощо. [4, с. 268].

До показників ділової активності, у першу чергу, слід віднести: швидкість обороту матеріальних та фінансових ресурсів підприємства за відповідний період, а також швидкість обороту вкладеного в них капіталу. Аналіз стану оборотних активів, а також названих вище показників оборотності, дозволяє:

- оцінити ефективність використання ресурсів підприємства;
- з'ясувати, у що вкладаються кошти підприємства протягом фінансового циклу;
- визначити наявні можливості та реально вжити необхідних заходів щодо зміцнення фінансового стану підприємства.

Під час поточного аналізу в якості критеріїв ділової активності найчастіше використовують такі показники, як обсяг реалізації продукції, товарів, наданих послуг, прибуток, величину капіталу, авансованого в активи підприємства.

При цьому, обов'язково враховують, так зване, «золоте правило» економіки підприємства, згідно якого прибуток повинен зростати більш високими темпами, ніж обсяг реалізації продукції та вартість майна підприємства. Це означає, що витрати виробництва повинні знижуватися, а ресурси підприємства використовуватись ефективніше.

Висновки. Отже, показники ділової активності – це, перш за все, показники ефективності використання фінансових ресурсів підприємства, що автоматично відносить їх до системи показників економічної ефективності. Проте, фінансовий стан підприємства, його платоспроможність та ліквідність, також безпосередньо залежать від того, як швидко кошти, вкладені в активи, знову перетворюються в реальні гроші. Такий вплив пояснюється тим, що зі швидкістю оборотності активів підприємства тісно пов'язані мінімально необхідна величина авансованого капіталу та пов'язані з ним виплати грошових коштів (проценти за кредит, дивіденди), визначення потреби в додаткових джерелах фінансування, сума витрат на утримання товарно-матеріальних цінностей, а також величина сплачених податків.

Список використаних джерел

1. Гарасюк О. А. Проблеми щодо сутності поняття «ділова активність підприємства» / О. А. Гарасюк, М. Ю. Ігнатенко // Вісник КТУ. – 2010. – №22. – С. 63-69.
2. Мешкова Н. Л. Економічна сутність ділової активності промислового підприємства / Н. Л. Мешкова // Вісник економічної науки України. – 2013. – № 1. – С. 105-108.
3. Мних Є. В. Економічний аналіз діяльності підприємства: підручн. [Електронний ресурс] / Є. М. Мних. – Режим доступу до ресурсу: http://pidruchniki.ws/1663111641846/ekonomika/ekonomichniy_analiz_-_mnih_yev
4. Петренко М. І. Оцінка ділової активності підприємства. [Електронний ресурс] / М. І. Петренко // Проблеми підвищення ефективності інфраструктури: Зб. наук. праць. – К.: НАУ, 2010. – №26. – Режим доступу до ресурсу: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/ppei/2010_26/index.html
5. Турило А. М. Теоретико-методичні підходи до визначення поняття «економічна активність підприємства» / А. М. Турило, І. С. Вчерашня // Фінанси України. – 2011. – №10. – С. 79- 84.